

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет природоохоронний
Кафедра екологічного права і контролю

Бакалаврська кваліфікаційна робота

рівень вищої освіти бакалавр

на тему: «Імплементція Європейського законодавства з оцінки впливу на довкілля в Україні »

Виконала студентка 4 курсу групи ЕК-45
Напрямок підготовки 6.040106 «Екологія,
охорона навколишнього середовища та
збалансоване природокористування»

Шидивар Тетяна Володимирівна

Керівник старший викладач
Тимощук Марина Олександрівна

Консультант: д.геогр.н., проф.
Лоева Інеса Дмитрівна

Рецензент: старший викладач
Полянничко Олена Володимирівна

Одеса 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
1 СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ	7
1.1 Поняття екологічної оцінки	7
1.2 Розвиток системи екологічної оцінки в світі.....	10
2 КОНВЕНЦІЇ Еспо ЯК ОСНОВНИЙ МІЖНАРОДНИЙ АКТ ЩО РЕГЛАМЕНТУЄ ЗДІЙСНЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ	13
2.1 Мета, завдання, дієвість Конвенції еспо	14
3 НОРМАТИВНО - ПРАВОВІ АКТИ УКРАЇНИ ЩОДО ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ.....	22
3.1 Основні положення Закону України Про оцінку впливу на довкілля	22
3.1.1 Суть процедури оцінки впливу на довкілля	22
3.1.2 Основні суб'єкти оцінки впливу на довкілля.....	24
3.1.3 Сфера застосування оцінки впливу на довкілля	26
3.1.4 Етапи та строки проведення оцінки впливу на довкілля	27
3.1.5 Відкритість та доступність інформації, що створюється в процедурі оцінки впливу на довкілля.....	29
3.2 Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля.....	32
3.3 Громадські слухання в процедурі оцінки впливу на довкілля	35
3.4 Висновок з оцінки впливу на довкілля	39
3.5 Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про проведення планованої діяльності	42
3.6 Оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля	43
4 АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ.....	44
ВИСНОВКИ.....	49

	3
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ.....	51
ДОДАТОК А.....	53
ДОДАТОК Б.....	57
ДОДАТОК В.....	65

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ

- ЮНЕП - Всесвітня організація з проблем навколишнього середовища та розвитку;
- ЕО - екологічна оцінка;
- ЄС - Європейський Союз;
- ООН - організація об'єднаннях націй;
- ОВД - оцінка впливу на довкілля;
- ОВНС - оцінка впливу на навколишнє середовище;
- ДСК - для службового користування;
- ОДА - обласна державна адміністрація.

ВСТУП

Україна вибрала шлях свого подальшого розвитку – це вступ до Європейського Союзу. Цей шлях передбачає проведення низки реформ у політичній, економічній, соціальній, військовій, екологічній і інших сферах життєдіяльності країни, які повинні відповідати вимогам загальної політики країн-держав ЄС.

Першим етапом до вступу у ЄС є підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони. Підписання угоди здійснюється при умові, що усі 28 країн-членів ЄС згодні на це. У 2014 році були підписані тільки політична й економічна частини Угоди, а 1 вересня 2017 року вона була підписана в цілому.

Згідно із Угодою про асоціацію Україна взяла на себе зобов'язання поступово наблизити своє національне законодавство до законодавства Європейського Союзу.

Перелік директив і регламентів ЄС вимоги яких необхідно впровадити у національне законодавство України наведений у Додатку ХХХ Угоди про асоціацію.

Згідно з цим додатком у галузі управління довкіллям та інтеграції екологічної політики Україні необхідно протягом двох років з дати набрання чинності Угоди, впровадити у національне законодавство положення Директиви №2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проєктів на навколишнє середовище.

Метою дипломної роботи є дослідити процес впровадження вимог Європейського законодавства щодо оцінки впливу на довкілля в національне законодавство України.

Для досягнення цієї мети були поставлені такі завдання:

- Дослідити стадії розвитку поняття екологічна оцінка в світі;
- проаналізувати вимоги міжнародних актів щодо оцінки впливу на довкілля;
- дослідити загальний розвиток законодавства про оцінку впливу на довкілля;
- проаналізувати процес впровадження процедури ОВД з моменту прийняття Закону України про ОВД по теперішній час.

Об'єктом дослідження є нормативно-правова база щодо оцінки впливу на довкілля.

Предмет дослідження ОВД як інструмент управління довкіллям.

1 СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ

В 1987 році Всесвітня організація з проблем навколишнього середовища та розвитку (ЮНЕП) визначила сталий розвиток, як задоволення потреб сьогоденного покоління, без загрози для потреб майбутніх поколінь.

Основою економіки, джерелом національного багатства, засобами існування суспільства є навколишнє природне середовище. Безпека цих засобів існування залежить від сталого управління та розвитку ресурсної бази держави. У міру індустріалізації, урбанізації, розширення використання ресурсної бази нарощується потреба в системному управлінні ресурсами. Одним з інструментів досягнення цього є екологічна оцінка (ЕО) діяльності, що планується.

1.1 Поняття екологічної оцінки

Екологічна оцінка проводиться для запобігання або мінімізації несприятливих впливів, одночасно допомагаючи країнам оцінити реальний потенціал їх ресурсів, максимізуючи вигоди від діяльності, яка планується.

Екологічна оцінка – це процес систематичного аналізу й оцінки екологічних наслідків діяльності що намічається, консультацій із зацікавленими сторонами, а також урахування результатів цього аналізу і консультацій у плануванні, проектуванні, твердженні і здійсненні даної діяльності

Метою екологічної оцінки є забезпечення того, щоб проекти, плани розвитку, програми і т.ін. були прийнятні з точки зору навколишнього середовища та стійкого розвитку суспільства.

Відповідно до даного визначення екологічна оцінка:

- розглядається як процес, а не просто як дані або документи, що утворюються в результаті цього процесу;

- розглядається як процес систематичний, тобто за певними правилами;
- обмежується не тільки етапом планування, але охоплює й етап здійснення щодо діяльності яка планується.

Системи екологічної оцінки відповідають основним принципам:

Участь – адекватний і своєчасний доступ до процесу ЕО для всіх зацікавлених сторін.

Прозорість – усі рішення ЕО і підстави для її прийняття повинні бути відкриті і доступні.

Визначеність – процедура і тимчасові рамки екологічної оцінки повинні бути погоджені заздалегідь і дотримуватися всіма учасниками.

Підзвітність – особи, що приймають рішення, підзвітні всім сторонам за свої дії і рішення, прийняті в процесі екологічної оцінки.

Надійність – оцінка виконується професійно й об'єктивно.

Рентабельність – процес екологічної оцінки і її результати забезпечують захист навколишнього середовища з найменшими витратами для суспільства.

Гнучкість – повинна бути можливість адаптації процесу екологічної оцінки, для того щоб якісно й ефективно застосовувати його в будь-якій ситуації або при ухваленні рішення.

Практична застосовність – інформація і результати, отримані в процесі екологічної оцінки, необхідно застосовувати для прийняття рішень і планування.

Екологічна оцінка застосовується:

- для будь-якої діяльності, що може заподіяти істотні несприятливі впливи або внести вклад у фактичні або потенційно можливі сукупні впливи;

- як основний інструмент для керування навколишнім середовищем з метою виключення, мінімізації або компенсації негативних впливів запланованої діяльності.

- таким чином, щоб обсяг робіт відповідав характеру проекту або діяльності, характеру і масштабу ймовірних проблем і впливів;

- базуючись на чітко визначених правилах і обов'язках всіх зацікавлених сторін [1].

Екологічна оцінка повинна починатися:

- у ході всього проектного циклу, починаючи якомога раніше на стадії розробки концепції проекту;
- у тісному зв'язку з вимогами та твердженнями проекту і після проектним заходам, включаючи керування впливами;
- з застосуванням найкращих досягнень науки, а також технології зниження негативних впливів;
- відповідно до встановленої процедури і технічним завданням на проект, включаючи погоджені терміни.

Екологічна оцінка має забезпечувати ефективні консультації з громадськістю, групами і сторонами [1].

Екологічна оцінка розглядає:

- усі фактори, які пов'язані з намічуваною діяльністю, включаючи соціальні і фактори ризику впливу на здоров'я.;
- сукупні, довгострокові і великомасштабні впливи;
- усі можливі і реальні альтернативи, які б задовольняли головну мету запропонованої діяльності;
- концепцію стійкого розвитку, включаючи продуктивність ресурсів, асимілює здатність і біологічну різноманітність.

Результатом екологічної оцінки є:

- точна і достовірна інформація щодо характеру, ймовірної величини і значимості потенційного впливу, ризиків і наслідків намічуваної діяльності і альтернатив її здійснення;
- документ, який представляє інформацію в ясній, зрозумілій і доречній формі для ухвалення рішення, включаючи зведення про зроблені припущення і межі вірогідності в прогнозах впливу;
- методи вирішення можливих проблем і конфліктів у рамках процесу ЕО та при впровадженні діяльності [1].

Екологічна оцінка повинна забезпечувати підстави для:

- прийняття взаємоприйняттого з екологічної точки зору рішення, у якому

ясно визначені і запропоновані умови здійснення діяльності.

- планування, розробки і здійснення прийнятних проектів, які задовольняють екологічним стандартам і цілям керування ресурсами;
- комплексу відповідних пост-проектних заходів з вимогами щодо моніторингу, менеджменту, аудиту й оцінці їх ефективності, заснованими на значимості потенційного впливу, ступеня невизначеності.

1.2 Розвиток системи екологічної оцінки в світі

Розвиток екологічних оцінок йшов «хвилеподібно», поступово накопичуючи знання і досвід та далі здійснюючи перехід на наступний якісний рівень. Розрізняють такі стадії чи «хвилі» розвитку систем екологічної оцінки [1]:

Перша стадія розпочалася після підписання 1 січня 1970 р. президентом США «Закону про національну політику в області навколишнього середовища» (National Environmental Policy Act чи NEPA). Цей закон зобов'язав федеральні відомства враховувати при прийнятті рішень екологічні наслідки запланованої діяльності.

Друга стадія поширення систем екологічних оцінок пов'язана з їх виходом за межі північноамериканських законодавчо-адміністративних систем. Системи ЕО поширилися у Франції, Шотландії, Нідерландах, а 3 липня 1985 р. була оформлена Директива ЄС про екологічну оцінку. Ця Директива вимагала від національних урядів включення процедури ЕО в процес прийняття рішень за певними типами проектів. До кінця 80-х років країни ЄС прийняли нові чи змінили існуючі закони, щоб відповідати Директиві.

Третя стадія поширення ЕО пов'язана, в першу чергу, з підписанням в місті Еспо (Фінляндія), тридцятьма європейськими країнами, в тому числі й Україною, Конвенції «Про оцінку впливів на навколишнє середовище в транскордонному контексті» (СЕК, 25.02.1991). Умовою даної Конвенції є надання доступності до матеріалів з оцінки впливів проектів сусіднім державам. До середини 1998 р.

більше двадцяти країн ратифікували цю Конвенцію (Україна – 19.03.1999).

Четверта стадія ЕО присвячена стратегічній екологічній оцінці (СЕО) при розробці політик, програм та планів. 5 червня 2001 р. ЄС була прийнята Директива по СЕО (2001/42/ЄС). Її мета – забезпечення того, щоб екологічні наслідки визначених планів і програм були визначені й оцінені підчас їхньої підготовки, ще до прийняття. Від країн, що готуються до членства в ЄС, потрібно виконання Директиви СЕО, також як потрібно виконання Директиви 97/11/ЄС 1997.

Використання оцінки впливу на навколишнє середовище в країнах колишнього Радянського Союзу, включаючи Україну, мав довгу історію. Вимоги проведення оцінки впливу на навколишнє середовище й участі громадськості в Україні містилися в трьох законах: Законі про охорону навколишнього природного середовища (1991, 1998), Законі про екологічну експертизу (1995) і Законі про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення (1994).

Кожен із цих законів передбачав процес під назвою «експертиза», який подібний до оцінки впливу на навколишнє середовище на Заході. Існували два типи експертизи: державна, яка готується групою експертів, та громадська, яка готується неурядовими організаціями чи групою громадських експертів.

Слід визнати, що до 2017 року термін екологічна оцінка в Україні розумівся, як описово-розрахунковий розділ, а саме розділ «Оцінка вплив на навколишнє середовище (ОВНС)» в складі передпроектної або проектної документації, який мав проходити державну експертизу, в тому числі й екологічну. Світова ж практика розуміє екологічну оцінку як часову процедуру з прийняття рішення [1].

Для впровадження міжнародно-прийнятих норм та правил проведення процедури оцінки впливів на навколишнє середовище в Україні в рамках переходу нашої держави до країн Європейського Союзу у 2017 році був прийнятий Закон України «Про оцінку впливу на довкілля».

Інструментами екологічної оцінки виступають: стратегічна екологічна оцінка, оцінка впливу на довкілля та екологічний аудит (рис.1.1) [1].

Рис.1.1 - Схема застосування інструментів екологічної оцінки

2 КОНВЕНЦІЇ Еспо ЯК ОСНОВНИЙ МІЖНАРОДНИЙ АКТ ЩО РЕГЛАМЕНТУЄ ЗДІЙСНЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

Враховуючи взаємозв'язок між різними видами економічної діяльності і її наслідками для довкілля, а також, підтверджуючи необхідність забезпечення сталого розвитку, була створена Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті (Конвенція Еспо) [2].

Ця Конвенція прийнята та підписана у місті Еспо (Фінляндія) в 1991р. Набула чинності 10 вересня 1997 р. Конвенція ратифікована Україною 20 липня 1999 р. сторонами Конвенції є 45 держав.

Згідно із вимогами Конвенції транскордонній оцінці впливу на довкілля підлягають сімнадцять типів діяльності, які затверджені у додатку 1 Конвенції, це на самперед: великі промислові установки, торгові порти, автомагістралі, швидкісні дороги, великі греблі, великомасштабне видобування, великі об'єкти для зберігання хімічних/ нафтових продуктів, тощо.

Метою Конвенції є запобігти значному шкідливому транскордонному впливу, як результату запланованої господарської діяльності, а також його зменшення і контроль за ним.

Хімічні комбінати, нафтоочисні заводи, нафто та газопроводи з трубами великого діаметру, вирубка лісів на великих площах, установки щодо спалювання відходів, їхня хімічна обробка може мати значний вплив на територію, природні ресурси, населення інших держав.

2.1 Мета, завдання, дієвість Конвенції еспо

Конвенція Еспо – це коротка назва Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті, що була підписана у місті Еспо (Фінляндія) у 1991 році.

Конвенція Еспо – це міжнародний договір, що зобов'язує держави проводити оцінку впливу на навколишнє середовище комерційних проектів у випадку, коли такі проекти можуть вплинути на навколишнє середовище іншої держави.

Наприклад: Приватна компанія планує збудувати електростанцію, що працює на вугіллі, поблизу кордону із сусідньою державою. До того, як держава походження (де буде знаходитись електростанція) надасть на це дозвіл, вона повинна повідомити сусідню державу про заплановане будівництво.

Згідно із статтею 1 Конвенції країною походження зазвичай, вважається «країна, на території якої буде знаходитись запропонований проект». Тим не менше, це може також включати діяльність, яка є за межами території цієї країни, проте перебуває під її контролем (наприклад, видобування на континентальному шельфі чи морський газопровід, що проходить за межами національних територіальних вод) [2].

Конвенція застосовується лише до діяльності, що була розпочата після набуття чинності Конвенцією Еспо для конкретної країни. Перш ніж дозволити реалізацію промислового проекту, країна походження повинна повідомити та провести консультації із зачепленими сторонами і громадськістю зачеплених територій.

Згідно із статтею 1 конвенції зачеплена сторона це «країна, яка може бути зачеплена транскордонним впливом запланованої діяльності в іншій країні».

Зачеплена країна і громадськість зачепленої території повинні мати можливість висловити свою точку зору та надати зауваження щодо запропонованого проекту. Остаточне рішення щодо запропонованого проекту

повинно належним чином враховувати такі зауваження. Остаточне рішення повинно повідомлятися зачепленій країні та громадськості.

Не всі проекти потребують консультацій відповідно до Конвенції. Конвенція Еспо застосовується лише до окремих видів проектів, головним чином, перелічених у Додатку I до Конвенції. Наразі перелік містить 17 видів діяльності, включаючи великі електростанції, виробництво сталі, автомагістралі, дамби, видобування, та ін.

Конвенція використовує термін «діяльність». На практиці, це або нова діяльність (наприклад, нова дорога), або суттєві зміни вже існуючої діяльності (наприклад, додатковий блок електростанції), що вимагає отримання дозволу компетентного органу влади

Додаток I до Конвенції Еспо містить різні види діяльності, починаючи від атомних реакторів, закінчуючи вирубкою лісів. Більшість видів діяльності мають «порогову величину», що є мінімальним обмеженням щодо розміру чи особливих характеристик діяльності. Таким чином, часто недостатньо лише знайти діяльність у переліку, також необхідно підтвердити, що вона відповідає мінімальним вимогам щодо розміру.

Конвенція Еспо застосовується залежно від можливого впливу запланованого проекту. Якщо говорити конкретніше, то вплив повинен бути:

- транскордонним
- шкідливим
- значним
- можливим

Вплив повинен бути «транскордонним». Це означає, що він не може створюватись проектом, що знаходиться в тій самій країні. Натомість, вплив повинен створюватись проектом, що знаходиться в іншій (наприклад, сусідній) країні. Водночас, «транскордонний» вплив не означає, що такий вплив повинен бути лише глобального масштабу. Він може мати будь-який географічний вимір (наприклад, місцевий).

Вплив повинен бути «шкідливим» (негативним). Це означає, що після «скрінінгу» (попередньої перевірки) усіх видів впливу, з вами повинні проводити консультації, якщо на вас може негативно вплинути запланована діяльність.

Вплив, з приводу якого ви стурбовані, повинен бути «значним». Це часто створює проблему на практиці. Ключовим критерієм для визначення того, чи вплив є «значним», є масштаби, район та наслідки запланованого проекту. Ці критерії описані у Додатку III до Конвенції Еспо [2].

Вплив, повинен бути «можливим». «Можливість» є ступенем ймовірності, що запропонований проект матиме на вас вплив. На практиці «можливий» означає такий, що «має високий ступінь ймовірності» і визначається експертами. Тим не менше, в деяких випадках (таких як промислові аварії) важливішим може бути питання ймовірності негативних наслідків у випадку аварії, а не ймовірність самої аварії.

В багатьох випадках запланований проект має можливий вплив на декілька країн. У такому випадку, країна походження повинна розпочати консультації з кожною із зачеплених країн [2].

Якщо запланований проект був визначений як такий, що підпадає під вимоги Конвенції Еспо, країна походження повинна розпочати процедуру консультацій із зачепленими країнами. Це окрема процедура, додаткова до будь-якого відповідного національного дозвільного процесу. Водночас, процедура Конвенції Еспо передує остаточному рішенню на національному рівні щодо надання дозволу на запланований проект.

Процедура проведення консультацій – це діалог між двома (чи більше) країнами щодо запланованого проекту на основі документації з оцінки впливу на навколишнє середовище. Цей діалог повинен обов'язково включати можливість громадськості висловити свою стурбованість.

Процедура проведення консультацій включає такі основні стадії:

- Оповіщення зачеплених країн
- Підготовка документації з оцінки впливу на навколишнє середовище

- Консультації між зачепленими країнами
- Прийняття остаточного рішення

Усі ці стадії додатково включають конкретні процедурні кроки, що вимагаються Конвенцією [2]. Схема на рис.2.1 показує повний огляд різних процедурних кроків у межах процедур консультацій згідно з Конвенцією Еспо.

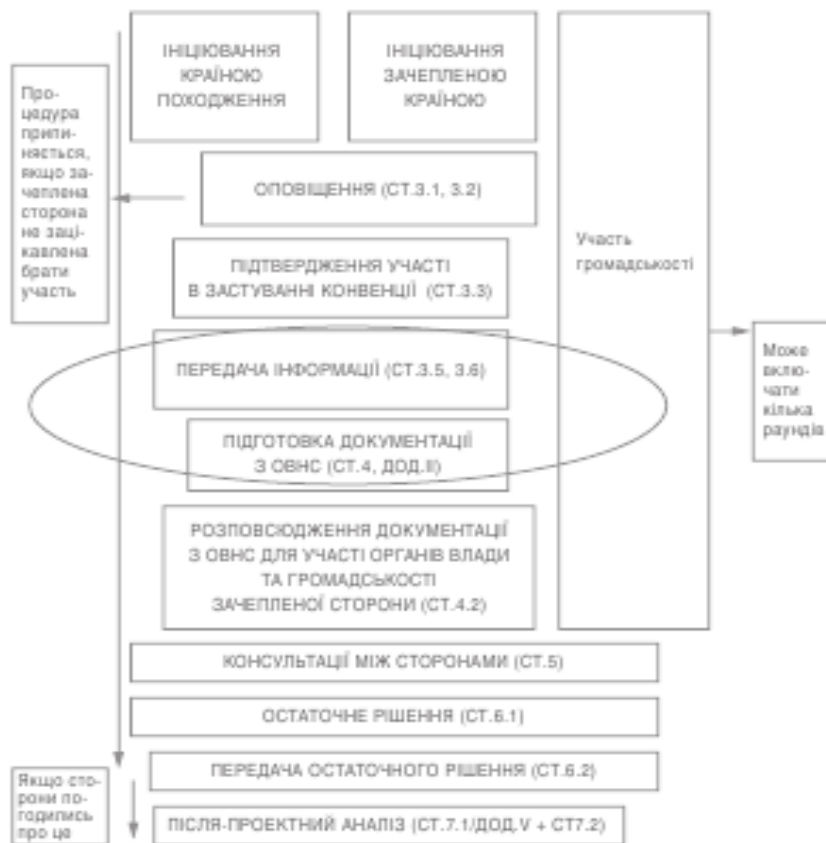

Рис.2.1 - Діаграма стадій оцінки відповідно до Конвенції Еспо

Країна походження повинна повідомити усі можливі зачеплені країни про запланований проект. Якщо країна походження не здійснює оповіщення, це вже означає порушення її правових зобов'язань згідно з Конвенцією Еспо. Оповіщення повинно містити певну інформацію про заплановану діяльність.

Оповіщення є офіційним початком процедури. Це є обов'язковим для країни походження.

Відсутність оповіщення, мабуть, є найтипівішим порушенням Конвенції Еспо.

Якщо оповіщення було зроблено, то уряд зачепленої держави повинен відповісти, чи він хоче брати участь у процедурі оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС).

Громадськість зачепленої країни має бути повідомлена про запланований проект, якщо зачеплені країни вирішили розпочати консультації. Громадськість має право отримати інформацію про запланований проект, подати свої зауваження чи заперечення. Це є спільним обов'язком зачепленої країни та країни походження. Уряд повинен повідомити громадськість, що проживає на території, на яку буде здійснений можливий вплив. На сьогоднішній день багато урядів використовують електронну пошту та свої веб-сторінки, щоб повідомити громадськість про такі проекти.

Недостатньо мати коротку інформацію про заплановану діяльність. Після початку консультацій між зацікавленими країнами, повинна бути підготовлена детальна документація з оцінки впливу на навколишнє середовище (документація з ОВНС).

Документація з ОВНС може бути розроблена у різних формах, залежно від національного законодавства (дослідження, звіт та ін.). Документація з ОВНС, підготовлена країною походження, повинна бути розповсюджена серед зацікавленої громадськості. Громадськість повинна мати можливість ознайомитись з нею.

Документація з ОВНС, як мінімум, повинна містити:

- (a) опис запропонованої діяльності та її цілі;
- (b) опис, за необхідності, розумних альтернатив (наприклад, географічного або технологічного характеру) запланованої діяльності, у тому числі варіанту відмови від діяльності;
- (c) опис тих елементів навколишнього середовища, які, ймовірно, будуть суттєво зачеплені запланованою діяльністю або її альтернативними варіантами;
- (d) опис можливих видів впливу на навколишнє середовище запланованої діяльності та її альтернативних варіантів і оцінка масштабів впливу;

(e) опис запобіжних заходів, спрямованих на те, щоб звести до мінімуму шкідливий вплив на навколишнє середовище;

(f) конкретне зазначення заходів прогнозування та вихідних положень, які лежать в їхній основі, а також відповідні дані про навколишнє середовище, які використовуються;

(g) опис прогалин у знаннях та невизначеностей, які були виявлені при підготовці потрібної інформації;

(h) за необхідності, короткий зміст програм моніторингу та управління, усіх планів післяпроектного аналізу;

(i) резюме нетехнічного характеру, за необхідності, з використанням візуальних засобів подання матеріалів (карт, графіків і т. д.) [2].

Цей перелік не є вичерпним – на запит громадськості в документацію ОВНС може бути включена додаткова інформація (стаття 4 конвенції).

Особливо важливо розглянути такі елементи документації з ОВНС: альтернативні варіанти і можливий вплив на зачеплену країну.

Дуже часто країна походження робить незначний наголос на оцінці інших альтернатив запропонованій діяльності, включаючи нульовий варіант (варіант відмови від діяльності). Громадськість зачепленої країни може вимагати доопрацювання документації з ОВНС з метою включення розгляду інших альтернатив. Досить часто документація з ОВНС, є перекладеною копією «національної» ОВНС. Таким чином, у ній часто відсутня оцінка впливу на територію зачепленої країни. Оскільки запланована діяльність вже була визначена як така, що ймовірно матиме транскордонний вплив, оцінка такого впливу повинна бути частиною документації з ОВНС.

Документи ОВНС, повинні бути такими самими (щодо змісту), як ті, що доступні громадськості країни походження. Тим не менше, на практиці країна походження може розробити коротку версію документації з ОВНС для консультацій з іншими країнами.

Свої зауваження чи заперечення щодо запланованого проекту громадськість може висловити за допомогою різних засобів: на громадських

слуханнях у зачепленій країні, через надсилання письмових зауважень органам влади зачепленої країни чи навіть прямо відповідним органам держави походження.

Обидві країни – країна походження і зачеплена країна – несуть спільну відповідальність за організацію процесу участі громадськості. Країна походження не може ефективно організувати консультації з громадськістю без залучення уряду зачепленої держави. Таким чином, важливо зрозуміти, що уряд зачепленої держави відіграє в цьому роль і зобов'язаний сприяти консультаціям із зацікавленою громадськістю. Тим не менше, країна походження повинна надати можливість громадськості подавати зауваження щодо запланованої діяльності, навіть якщо не було організовано жодних слухань чи інших процедур на території зачепленої держави [2].

Остаточне рішення дозволити заплановану діяльність повинно належним чином враховувати зауваження громадськості. Окрім цього, остаточне рішення повинно належним чином враховувати дослідження ОВНС та результати консультацій між урядами щодо запланованого проекту. Це, принаймні, означає, що громадськість зачепленої держави має право отримати остаточне рішення. Саме рішення повинно включати причини і фактори, на яких воно базується. Тобто, остаточне рішення повинно включати текст із аналізом отриманих зауважень [2].

Існує низка можливих порушень Конвенції Еспо, особливо, що стосуються процедурних вимог. Такі порушення можуть включати:

- Країна походження не застосовує Конвенцію Еспо до запланованої діяльності.
- З громадськістю не були проведені консультації, хоча міжурядові консультації відбуваються.
- Процедура консультацій з громадськістю не відповідає Конвенції Еспо.
- Результати участі громадськості не були враховані.

Зрозуміло, що першим механізмом забезпечення відповідності є національні засоби (адміністративні процедури, суди). Водночас, Конвенція має

спеціальний орган, що займається наглядом за імплементацією Конвенції – Комітет із застосування.

Комітет із застосування може відкрити провадження, якщо Конвенція Еспо була порушена в якомусь конкретному випадку. Комітет із застосування може відкрити справу, коли:

(a) країна робить подання щодо недотримання Конвенції, включаючи іншою державою;

(b) діє з власної ініціативи, коли дізнається про можливе недотримання Конвенції.

Конвенції Еспо встановлює для країн, що є сторонами Конвенції такі вимоги:

- Встановити в національному законодавстві процедуру ОВД.
- Забезпечити проведення ОВД перед авторизацією чи здійсненням будь-якої діяльності, на яку поширюються норми про ОВД.
- Забезпечити можливість участі громадськості (у тому числі, і в країні, що зазнала впливу).
- Забезпечити підготовку документації з ОВД.
- Забезпечити прийняття остаточного рішення по реалізації запланованої діяльності з врахуванням висновку з ОВД і зауважень зачепленої країни [2].

З НОРМАТИВНО - ПРАВОВІ АКТИ УКРАЇНИ ЩОДО ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

23 травня 2017 року Верховна Рада України прийняла довгоочікуваний Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» [5]. Цим законом Україна відмовилася від радянської моделі оцінки впливу планованої діяльності на навколишнє середовище — державної екологічної експертизи — і перенесла у національне правове поле стандарти європейської моделі оцінки впливу на довкілля, закріплені у Директиві 2011/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (із змінами 2014 року) [4].

3.1 Основні положення Закону України Про оцінку впливу на довкілля

3.1.1 Суть процедури оцінки впливу на довкілля

Оцінка впливу на довкілля згідно з європейським підходом, перенесеним до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», є процедурою, за допомогою якої вплив на довкілля планованої діяльності, враховується компетентним органом під час прийняття рішення про погодження такої діяльності.

ОВД — це власне адміністративна процедура, яку проводять компетентні органи, яка має чітко визначені етапи, права і обов'язки її суб'єктів. Саме тому і новий Закон про ОВД концентрує свою увагу на регламентуванні процедурних аспектів оцінки впливу на довкілля планованої діяльності. Сумлінне проведення цієї процедури у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, що може мати значний вплив на довкілля, має своїм наслідком досягнення очікуваної мети — запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального вико-

ристання і відтворення природних ресурсів.

ОВД проходять не усі проекти, а лише ті, які можуть мати значний вплив на довкілля. Закон містить вичерпний перелік видів планованої діяльності та об'єктів, які підлягають оцінці впливу на довкілля (Додаток Б). Закон прямо забороняє розпочинати провадження такої планованої діяльності, без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності (*частина 4 статті 3 закону*).

ОВД проводиться обов'язково перед прийняттям рішення про провадження планованої діяльності (*частина 1 статті 3 закону*). Проведення її після такого рішення позбавлене будь-якого змісту, адже у такому разі результати ОВД не можуть бути враховані органом, що дозволив реалізацію проекту. ОВД проводиться щодо планованої діяльності, тобто діяльності, яка лише планується. За загальним правилом, ОВД не проводиться щодо діяльності, яка вже реалізується. Виключенням із цього правила є розширення та зміни, включаючи перегляд або оновлення умов провадження планованої діяльності, встановлених (затверджених) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, перепрофілювання діяльності та об'єктів, щодо яких проведення ОВД є обов'язковим (*частини 2 і 3 статті 3 закону*).

Обов'язкові елементи процедури ОВД, вироблені майже п'ятдесятилітнім досвідом, які дозволяють досягнути позитивного екологічного результату, включають, зокрема, розгляд альтернатив планованої діяльності, прозорість процедури, участь громадськості, в тому числі на ранніх етапах, включення до рішення за наслідками процедури ОВД обов'язкових екологічних умов провадження планованої діяльності, можливості для судового оскарження адміністративних рішень, що приймаються в результаті проведення процедури ОВД.

На відміну від висновку державної екологічної експертизи, який міг лише погодитися чи не погодитися із проектними рішенням замовника, процедура

оцінки впливу на довкілля дозволяє компетентному природоохоронному органу (із залученням інших органів, експертів та громадськості) сформулювати обов'язкові для суб'єкта господарювання екологічні умови реалізації планованої діяльності. Згідно з законом провадження планованої діяльності без забезпечення в повному обсязі додержання екологічних умов, сформульованих у висновку з оцінки впливу на довкілля, забороняється (*частина 6 статті 3 закону*). Ці екологічні умови фактично стають частиною рішення, яке дозволяє суб'єкту господарювання реалізовувати плановану діяльність. Адже із видачею висновку із ОВД процедура не завершується. Остаточним рішенням в процедурі оцінки впливу на довкілля є рішення про провадження планованої діяльності, тобто документ дозвільного характеру або інший акт органу державної влади чи місцевого самоврядування, який є підставою для початку її провадження та встановлює (затверджує) параметри та умови провадження плановою діяльності (*частина 1 статті 11 закону*).

3.1.2 Основні суб'єкти оцінки впливу на довкілля

Чотирма основними суб'єктами будь-якої процедури оцінки впливу на довкілля є:

- 1) особа, яка планує провадити плановану діяльність (термінологією закону — суб'єкт господарювання),
- 2) орган, уповноважений провести процедуру ОВД щодо такої планованої діяльності,
- 3) орган, уповноважений прийняти рішення, яке дозволяє реалізацію планованої діяльності,
- 4) громадськість (*частина 3 статті 2 закону*).

Суб'єкти господарювання або замовники планованої діяльності це особи, які планують провадити діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. Закон не надає жодного спеціального статусу у процедурі ОВД проектним організаціям. Усі права, обов'язки і відповідальність у контексті закону про

ОВД лежать саме на суб'єкті господарювання, який планує провадити плановану діяльність, і ініціює відповідні адміністративні процедури. Залучення замовником планованої діяльності проектних організацій до підготовки звіту із ОВД чи інших документів у цій процедурі регулюється виключно договірними домовленостями між цими особами.

Уповноважений центральний орган — центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, тобто Мінприроди. Окрім безпосередньо проведення процедури ОВД щодо окремих видів планованої діяльності, Мінприроди також адмініструє Єдиний державний реєстр із ОВД (*частина 1 статті 1 закону*).

Уповноважені територіальні органи — обласні, міські Київська та Севастопольська державні адміністрації (відповідний підрозділ з питань екології та природних ресурсів), орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів — проводять процедуру ОВД щодо діяльності, яка планується до реалізації у відповідному регіоні (області, місті Київ чи Севастополь, АРК) і яка не належить до сфери повноважень Мінприроди (*частина 1 статті 1 закону*).

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, уповноважені видати рішення про провадження планованої діяльності — це усі органи, що можуть видавати рішення про провадження планованої діяльності. Їх є безліч, від Кабінету Міністрів України до сільської ради. Основною ознакою такого суб'єкта буде належність до його компетенції видачі документа дозвільного характеру, який завершує процедуру ОВД, тобто рішення, яке є підставою для початку провадження планованої діяльності, встановлює (затверджує) параметри та умови її провадження. До прикладу, дозвіл на виконання будівельних робіт, спеціальний дозвіл на користування надрами.

Громадськість — одна чи більше фізичних або юридичних осіб, їхні об'єднання, організації або групи (*частина 1 статті 1 закону*). Важливо, що закон наділяє правами у процедурі ОВД фактично усіх, а не зацікавлену

громадськість, чи громадськість, що проживає у регіоні розміщення планованої діяльності.

3.1.3 Сфера застосування оцінки впливу на довкілля

Закон про ОВД вміщує два переліки видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля (додаток Б), щодо яких вимагає проведення процедури ОВД до прийняття рішення про провадження планованої діяльності (*частини 1, 2 та 3 статті 3 закону*). Закон забороняє розпочинати будь-яку із цих видів діяльності без оцінки впливу на довкілля (*частина 4 статті 3 закону*).

Проекти із першого переліку або проекти першої категорії (*частина 2 статті 3 закону*) потенційно є більш небезпечними, і тому потребують підвищеної уваги. Проведення ОВД та надання висновку із ОВД щодо них належить до компетенції Мінприроди. Усі проекти із першого переліку також обов'язково аналізуються на предмет наявності підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля згідно з міжнародними зобов'язаннями України.

Проекти із другого переліку або проекти другої категорії (*частина 3 статті 3 закону*), як правило, проходять оцінку впливу на довкілля у департаменті/ управлінні, до сфери повноважень яких входять питання охорони довкілля, відповідної обласної державної адміністрації за місцем провадження планованої діяльності.

До компетенції Мінприроди, не залежно від приналежності діяльності до першого чи другого переліків, належить планована діяльність (*частина 3 статті 5 закону*), яка

- 1) може мати значний транскордонний вплив (в тому числі із другого переліку);
- 2) може мати вплив на довкілля двох і більше областей (Автономної Республіки Крим);

- 3) замовником якої є обласна, Київська або Севастопольська міські державні адміністрації;
- 4) стосується зони відчуження або зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- 5) рішення щодо затвердження (схвалення) якої приймається Кабінетом Міністрів України;
- 6) фінансуватиметься із залученням іноземних кредитів під державні гарантії.

Крім того, закон дозволяє суб'єктам господарювання звертатися безпосередньо до Мінприроди для проходження ОВД навіть щодо планованої діяльності, яка згідно з розподілом повноважень між уповноваженим центральним та територіальними органами могла би проходити процедуру на місці (*абзац 2 частини 4 статті 5 закону*).

Необхідність проходження процедури оцінка впливу на довкілля визначається відповідно до Критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та Критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля, які затверджені постановою КМУ від 13 грудня 2017 №1010 [7]. Ці критерії наведено у Додатку В.

3.1.4 Етапи та строки проведення оцінки впливу на довкілля

Відповідно до закону про ОВД — це адміністративна процедура, яка має чітко визначені етапи (*частина 1 статті 2 закону*), а саме:

- підготовку суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля;
- проведення громадського обговорення;
- аналіз уповноваженим органом інформації, наданої у звіті з оцінки впливу на довкілля, будь-якої додаткової інформації, яку надає суб'єкт господарювання, а також інформації, отриманої від громадськості під час

громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки транскордонного впливу, іншої інформації;

- надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля;

- врахування висновку з оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності.

Закон також регламентує дві стадії етапу підготовки суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля.

Перший із них називається визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля (*частини 7-10 статті 5 закону*). На цій стадії визначається, що саме і на скільки глибоко буде досліджено у звіті із оцінки впливу на довкілля. В англійських текстах для позначення цієї стадії ОВД використовується термін скоупінг (scoping).

Для усіх етапів процедури ОВД закон встановлює часові рамки. У контексті строків вчинення тих чи інших дій закон про ОВД практично не лишає уповноваженому органу будь-якої дискреції. У процедурі ОВД є два моменти, коли процедура «переривається» і не регулюється конкретними термінами. Це час після отримання зауважень і пропозицій громадськості та, в разі подання, умов щодо обсягу дослідження і до подання звіту із ОВД. Закон дозволяє суб'єкту господарювання працювати над розробкою звіту із ОВД стільки часу, скільки йому необхідно. Так само після отримання висновку із ОВД суб'єкт господарювання самостійно визначає, коли подавати його для отримання рішення про провадження планованої діяльності. Усі ж етапи, де дії вчиняються уповноваженим органом, чітко врегульовані законом і встановлені в робочих днях. Строки проведення процедури ОВД наглядно представлені у табл.3.1 [6].

Таблиця 3.1 - Строки процедури оцінки впливу на довкілля

Без надання умов щодо звіту з ОВД та мінімальним строком громадського обговорення	Із надання умов щодо звіту з ОВД та максимальним строком громадського обговорення	ОВД із оцінкою транскордонного впливу
3 робочі дні На опублікування уповноваженим органом повідомлення про плановану діяльність у реєстрі із ОВД		
Мінімум 20 робочих днів на громадське обговорення	30 робочих днів на надання умов щодо обсягу дослідження та рівня деталізації звіту з ОВД	
Процедура переривається на підготовку звіту з ОВД та врахування зауважень і пропозицій громадськості та умов щодо обсягу дослідження та рівня деталізації звіту з ОВД		
3 робочі дні На опублікування уповноваженим органом звіту з ОВД та оголошення про початок громадського обговорення у реєстрі з ОВД		
Мінімум 25 робочих днів на громадське обговорення	Максимум 35 робочих днів на громадське обговорення	Додатковий строк на проведення процедури та затвердження рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля
до 25 робочих днів на підготовку висновку та врахування ц ньому зауважень і пропозицій громадськості, консультацій із державними органами та результатів транскордонної оцінки в разі її проведення		
РАЗОМ		
від 76 робочих днів в разі відсутності необхідності видавати умови щодо обсягу дослідження та рівня деталізації звіту з ОВД та мінімальної тривалості громадського обговорення	від 96 робочих днів в разі надання умови щодо обсягу дослідження та рівня деталізації звіту з ОВД та максимальної тривалості громадського обговорення	від 96 робочих днів + додатковий строк на проведення процедури та затвердження рішення про врахування результатів транскордонного впливу на довкілля

3.1.5 Відкритість та доступність інформації, що створюється в процедурі оцінки впливу на довкілля

Закон про ОВД зробив цю процедуру максимально відкритою і прозорою.

По-перше, усі документи, що створюються в ході процедури ОВД, в тому числі звіт із ОВД та інша документація, що подається суб'єктом

господарювання є відкритими (*частина 5 статті 4 закону*). Вже це є значним проривом, оскільки іще не так давно висновки державної екологічної експертизи перебували під грифом «Для службового користування» або ДСК, а матеріали ОВНС обмежувалися у доступі для захисту комерційної таємниці чи інтелектуальних прав розробників. Тепер і документи органів влади, що видаються в ході процедури, і усі документи, подані суб'єктами господарювання, за загальним правилом, є відкритими. Закон допускає виключення із цього правила, але такі ситуації мають бути обґрунтовані суб'єктом господарювання, і рішення про обґрунтованість обмеження доступу до окремої інформації приймається уповноваженим органом. При цьому інформація, що стосується впливу на довкілля, у тому числі про кількісні та якісні показники викидів і скидів, фізичні та біологічні фактори впливу, використання природних ресурсів та поводження з відходами, є відкритою і доступ до неї не може бути обмежений (*частина 8 статті 4 закону*).

Окрім режиму відкритості закон також передбачає дієві механізми забезпечення реальної доступності для громадськості усіх документів, що створюються у процедурі ОВД. Своєчасне, адекватне та ефективне інформування громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля забезпечується таким чином.

По-перше, повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, інформація про висновок з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності (із зазначенням органу, номера та дати їхнього прийняття) розміщуються на офіційному веб-сайті в мережі Інтернет уповноваженого органу, із зазначенням дати офіційного оприлюднення документа (*частина 2 статті 4 закону*). На сьогодні, більшість органів реалізують цей обов'язок шляхом розміщення на своїх сайтах банеру-переходу до Єдиного реєстру із ОВД, який містить значно більше інформації про плановану діяльність. Деякі додатково розміщують ці документи безпосередньо на своїх сайтах у розділах із ОВД.

По-друге, ефективне інформування громадськості також досягається шляхом покладенням на суб'єкта господарювання обов'язку по опублікуванню повідомлення, оголошення та інформації про висновок з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності у друкованих засобах масової інформації (не менше двох), територія розповсюдження яких охоплює адміністративно-територіальні одиниці, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, а також розміщенню їх на дошках оголошень органів місцевого самоврядування або в інших громадських місцях на території, де планується провадити плановану діяльність (*частина 3 статті 4 закону*). Такі положення закону спрямовані на забезпечення того, аби відповідна інформація була доведена до відома мешканців за місцем розміщення об'єкта та територіальних громад, які можуть зазнати впливу планованої діяльності.

Щодо звіту із ОВД, враховуючи об'єм цього документа, правила дещо інші. Відповідно до вимог закону звіт з ОВД розміщується у місцях, доступних для громадськості у приміщеннях уповноваженого органу, органу місцевого самоврядування відповідної адміністративно-територіальної одиниці, яка може зазнати впливу планованої діяльності, у приміщенні суб'єкта господарювання та, додатково, може розміщуватися в інших загальнодоступних місцях, визначених суб'єктом господарювання (*частина 5 статті 4 закону*).

Громадськості надається можливість робити копії (фотокопії) та виписки із зазначеної документації, а також можливість ознайомлення з інформацією за місцем розміщення (*частина 5 статті 4 закону*).

Опублікування інформації в друкованих засобах масової інформації, розміщення на дошках оголошень та виготовлення копій для їхнього фізичного розміщення з метою ознайомлення громадськості оплачується суб'єктом господарювання (*частина 9 статті 4 закону*).

Своєчасність інформування гарантується встановленням часових рамок для опублікування документів. Для оприлюднення і органами, і суб'єктами господарювання Закон встановлює строк — три робочі днів.

Порядок передачі документації для надання висновку з ОВД та

фінансування ОВД затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. №1026 [8], Цією ж постановою затверджено обов'язкова форма повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає ОВД та форма оголошення про початок громадських слухань і зміст звіту з ОВД. .

В табл.3.2 наглядно наведено як оприлюднюються документи, що створюються в процедурі ОВД [6].

Таблиця 3.2 – Оприлюднення документів, що створюються в процедурі ОВД

Назва документу	Веб-сайт уповноваженого органу	Друкова ні ЗМІ	Дошки оголошень ОМС, інші громадські місця	Приміщення уповноваженого органу, ОМС, у приміщені суб'єкта господарювання	Веб-сайт Єдиного реєстру із ОВД
Повідомлення	+	+	+	-	+
Оголошення	+	+	+	-	+
Звіт з ОВД	-	-	-	+	+
Висновок із ОВД	-	-	-	-	+
Інформація про висновок з ОВД та рішення про провадження планованої діяльності	+	+	+	-	+

3.2 Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля

Закон про ОВД передбачає створення і функціонування Єдиного реєстру з ОВД (*частина 10 статті 4 закону*).

Реєстр веде Мінприроди. Закон також встановлює правило про те, що уся інформація, внесена до реєстру, є відкритою, а вільний доступ до неї забезпечується через мережу Інтернет. Детальніше порядок ведення реєстру визначається Порядком ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 року

№ 1026 [8].

Реєстр ведеться з метою забезпечення:

- доступу суб'єктів оцінки впливу на довкілля до актуальної інформації про порядок здійснення оцінки впливу на довкілля (нормативно-правові акти, методичне забезпечення та довідкова інформація);
- доступу суб'єктів господарювання до документів з оцінки впливу на довкілля та можливості їх подання через електронний кабінет реєстру;
- централізованого накопичення, оброблення, систематизації та зберігання інформації та документів щодо планованої діяльності, що створюються у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля;
- вільного доступу усіх заінтересованих сторін через веб-сайт реєстру до інформації та документів щодо планованої діяльності, що створюються у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.

Згідно з порядком ведення реєстру у ньому зберігається і надається доступ громадськості до значно більшого переліку документів, що створюються в процесі ОВД, ніж ті що наведені в табл.3.2.

По кожній планованій діяльності у реєстрі формується реєстраційна справа, у якій зберігаються такі документи:

- повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля;
- вимога суб'єкта господарювання про надання умов щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля (у разі подання);
- усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, які подавалися відповідно до статті 5 закону (у разі подання);
- зауваження і пропозиції або умови щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на

довкілля, надані уповноваженим центральним органом та/або уповноваженим територіальним органом (у разі надання);

- рішення про здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля (у разі прийняття);
- оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля;
- оголошення про проведення повторних громадських слухань (у разі проведення);
- звіт з оцінки впливу на довкілля;
 - будь-яка інша надана суб'єктом господарювання додаткова інформація, необхідна для розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля (у разі подання);
 - заява про конфіденційність інформації, що міститься у звіті з оцінки впливу на довкілля чи іншій документації щодо планованої діяльності (у разі подання);
 - висновок з оцінки впливу на довкілля/рішення про відмову у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля (у разі прийняття);
 - рішення про анулювання висновку про оцінку впливу на довкілля (у разі прийняття);
 - звіт про громадське обговорення;
 - рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля (у разі проведення);
 - інформація про рішення про провадження планованої діяльності;
 - інші документи, що стосуються планованої діяльності, подані суб'єктом господарювання (у разі подання).

Усі документи вносяться у реєстру у форматі Adobe Portable Document Format (PDF) через електронний кабінет реєстру уповноваженого органу чи суб'єкта господарювання із застосуванням цифрового підпису.

Важливим є те, що розпочати процедуру ОВД суб'єкт господарювання може лише створивши особистий кабінет на сайті реєстру та подавши через

нього повідомлення. Паперові копії документів, що також надсилаються традиційними шляхами до уповноваженого органу, є додатковими. Вони забезпечують створення паперової версії реєстру, адже реєстраційні справи із ОВД на паперових носіях зберігаються відповідними компетентними органами, а також знижують витрати органів на друк. Офіційним шляхом подання суб'єктом господарювання документів у процедурі ОВД є саме особистий кабінет на веб-сайті реєстру. Так само офіційним опублікуванням — фактом із яким закон пов'язує обрахунок декількох важливих строків — є опублікування саме на веб-сайті реєстру.

Єдиний реєстр із ОВД доступний за посиланням <http://eia.menr.gov.ua> [9].

3.3 Громадські слухання в процедурі оцінки впливу на довкілля

Громадські слухання є обов'язковою формою громадського обговорення звіту із ОВД (*частина 5 статті 7 закону*). Порядок організації і проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля затверджений постановою кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017р. №989 [10].

Згідно з цим порядком громадські слухання проводяться в період громадського обговорення звіту з ОВД уповноваженим органом або спеціально найнятою ним незалежною особою – організатором громадських слухань. Мета громадських слухань – проінформувати громадськість про планову діяльність і її наслідки, надати відповіді на запитання громадськості, а також зібрати від громадськості будь-які зауваження та пропозиції щодо планованої діяльності.

В процесі громадського обговорення планованої діяльності може проводитися одне або декілька громадських слухань. Кількість слухань залежить від масштабів очікуваного впливу на довкілля. Кількість громадських слухань, які необхідно провести у кожній процедурі оцінки впливу на довкілля, визначається уповноваженим органом на підставі інформації про масштаби очікуваного впливу на довкілля, яку суб'єкт господарювання зазначає під час консультацій, що відбуваються до подання оголошення. Згідно з Порядком

проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля [10], якщо вплив планованої діяльності не поширюється за межі області, проводяться одні громадські слухання альтернативно за місцем провадження планованої діяльності, або в адміністративному центрі адміністративно-територіальної одиниці, яка може зазнати впливу планованої діяльності. Ідея ефективної участі громадськості полягає у тому, аби до такої участі залучалися усі громади, що можуть зазнати впливу, але заходи (в тому числі, громадські слухання) проводилися «найближче до людей». Таким чином, якщо вплив планованої діяльності не виходить за межі території сільської ради, де планується розміщення об'єкта, слухання проводяться у відповідному селі. Якщо ж вплив виходить за межі території сільської ради, але не поширюється за межі району, слухання можуть проводитися або за місцем розміщення планованої діяльності, або у районному центрі. При цьому, обираючи місце проведення слухань, орган буде зважати на відстань від громад, що можуть зазнати впливу, до адміністративної одиниці, де розміщуватиметься об'єкт, і до районного центру. Якщо ж вплив поширюється на два і більше районів області, слухання можуть проводитися у обласному центрі. В такому разі відстань і можливості представників громадськості доїхати до обласного центру у порівнянні із місцем провадження діяльності братимуться до уваги [6]. З іншого боку, не ефективним буде проведення у обласному центрі громадських слухань, якщо вплив планованої діяльності є локальним (не виходить за межі одного району, чи навіть території сільської ради), а відстань до обласного центру перевищує сто кілометрів. Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля передбачає і ряд випадків, коли планована діяльність вимагає проведення більшої кількості громадських слухань (чотири і більше слухань для однієї планованої діяльності). Саме з огляду на це закон встановлює гнучкі межі громадського обговорення — від 25 до 35 робочих днів (табл.3.1).

З метою надання громадськості достатнього часу для підготовки до громадських слухань законодавство вміщує вимогу про проведення слухань не

раніше ніж через десять робочих днів з дня оприлюднення у реєстрі оголошення [10]. Не варто проводити слухання і в останні дні громадського обговорення. У такому випадку нівелюється функція громадських слухань, яка полягає у наданні громадськості можливості більше дізнатися про плановану діяльність під час слухань, отримати відповіді на свої запитання перед поданням письмових зауважень і пропозицій. Брати участь у громадських слуханнях можуть будь-які представники громадськості незалежно від відстані проживання до місця розміщення планованої діяльності, місця реєстрації НУО чи будь-яких інших факторів. Автори закону про ОВД свідомо надали права на участь у процедурі ОВД будь-якій фізичній чи юридичній особі, не встановлюючи жодних спеціальних критеріїв, яким би така особа мала відповідати.

Організатор громадських слухань (представник (-и) уповноваженого органу чи найнятої ним особи) проводить громадські слухання; реєструє учасників громадських слухань у журналі (відомості) реєстрації учасників; забезпечує аудіо- та/або відеофіксацію ходу громадських слухань; здійснює головування під час громадських слухань; готує протокол громадських слухань.

Роль суб'єкта господарювання у громадських слуханнях полягає у представленні своїх планів та у наданні відповідей на запитання громадськості щодо планованої діяльності та змісту звіту із ОВД. Участь суб'єкта господарювання у громадських слуханнях є обов'язковою, оскільки в разі його неявки громадські слухання вважаються такими, що не відбулися. Хід громадських слухань фіксується у протоколі, аудіо- та/або відео запис перебігу громадських слухань додається до протоколу [10].

Для фіксації перебігу та результатів участі громадськості як обов'язкового елементу процедури оцінки впливу на довкілля уповноважений орган складає звіт про громадське обговорення, який є невід'ємною частиною висновку із оцінки впливу на довкілля (частина 7 статті 7 закону). У європейських країнах ця інформація, як правило, подається у самому висновку

із оцінки впливу на довкілля. Автори українського закону вирішили його виділити в окремий документ, який, тим не менше, напряду пов'язаний із висновком із оцінки впливу на довкілля.

Звіт про громадське обговорення вміщує інформацію про проведену процедуру участі громадськості (відомості про інформування громадськості, про отримані письмові зауваження і пропозиції, про проведені громадські слухання) та результати аналітичної роботи уповноваженого органу по розгляду і врахуванню зауважень і пропозицій громадськості (таблиця врахування). Звіт про громадське обговорення служить джерелом інформації про виконання уповноваженим органом своїх обов'язків по забезпеченню участі громадськості у процедурі оцінки впливу на довкілля.

Також звіт про громадське обговорення є «відповіддю» на зауваження і пропозиції громадськості, адже саме у ньому вміщується інформації про розгляд, врахування чи відхилення кожного поданого громадськістю зауваження чи пропозиції. Уповноважений орган не надає індивідуальні відповіді на зауваження і пропозиції громадськості. Вони вміщуються у звіті про громадське обговорення, який готується протягом 25 робочих днів з моменту завершення строку громадського обговорення.

Розгляд зауважень і пропозицій громадськості передбачає їхнє ретельне вивчення уповноваженим органом, а також повне врахування, часткове врахування або обґрунтоване відхилення у висновку із оцінки впливу на довкілля (частина 7 статті 7 закону). Результати розгляду усіх зауважень і пропозицій громадськості відображаються у звіті про громадське обговорення, а саме у таблиці за встановленою формою, із зазначенням результату розгляду щодо зауважень та пропозицій громадськості, а також інформації про те, яким чином такі зауваження та пропозиція було враховано, або із яких підстав враховано частково чи відхилено. Обов'язкову форму таблиці планується затвердити Наказом Мінприроди Про форму і зміст звіту про громадське обговорення на виконання Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (табл.3.3) [6].

Таблиця 3.3 – Таблиця врахування зауважень та пропозицій громадськості, отриманих протягом громадського обговорення

№	Прізвище, імя, по батькові си найменування особи, що подає зауваження чи пропозиції	Зміст зауваження чи пропозиції*	Інформація про розгляд**

* Письмові зауваження і пропозиції до планованої діяльності, отримані протягом строку громадського обговорення, усні зауваження і пропозиції, отримані в ході громадських слухань

** Зазначається одне: повністю враховано (яким чином та де саме у висновку із оцінки впливу на довкілля враховано), частково враховано (яким чином враховано та обґрунтування неврахованої частини) або відхилено (із обґрунтуванням причин відхилення)

3.4 Висновок з оцінки впливу на довкілля

Висновок з ОВД — є документом дозвільного характеру (пункт 4 Переліку затвердженого Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»), яким виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зокрема величини та масштабів такого впливу (площа території та чисельність населення, які можуть зазнати впливу), характеру (у тому числі — транскордонного), інтенсивності і складності, ймовірності, очікуваного початку, тривалості, частоти і невідворотності впливу (включаючи прямий і будь-який опосередкований, побічний, кумулятивний, транскордонний, короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий, постійний і тимчасовий, позитивний і негативний впливи), передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення впливу на довкілля, обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності або визначає її допустимість та екологічні умови її провадження (*частина 1 статті 9 закону*).

При підготовці висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений

орган зобов'язаний розглянути звіт з оцінки впливу на довкілля та іншу надану суб'єктом господарювання інформацію, а також зауваження і пропозиції громадськості (*частина 3 статті 9 закону*). Також уповноважені органи, які проводять процедуру ОВД можуть застосовувати механізми міжвідомчого та внутрівідомчого консультування, і при підготовці висновку із оцінки впливу на довкілля використовувати також інформацію, що надійшла в результаті таких консультацій.

На відміну від висновку державної екологічної експертизи, який базувався в основному на проектній документації та матеріалах ОВНС, висновок із оцінки впливу на довкілля у рівній мірі враховує також пропозиції і зауваження громадськості та інших державних органів, а також базується на власних експертних знаннях уповноваженого органу. Іншими словами, якщо висновок екологічної експертизи по суті погоджувався або не погоджувався із проектними рішеннями і природоохоронними заходами, запропонованими проектантом, то висновок із оцінки впливу на довкілля, обґрунтовуючи допустимість планованої діяльності, може у екологічних умовах її провадження, до прикладу, передбачити інші чи додаткові природоохоронні заходи. У виключних випадках Закон навіть дозволяє уповноваженому органу погодити варіант (альтернативу) планованої діяльності, відмінний від обраного суб'єктом господарювання. Таким чином, роль природоохоронного органу у процедурі оцінки впливу на довкілля значно розширилася у порівнянні із процедурою державної екологічної експертизи [6].

Розглядаючи матеріали, зібрані в процесі оцінки впливу на довкілля, уповноважений орган оцінює:

1) вплив планованої діяльності на довкілля, зокрема оцінює величину та масштаби такого впливу (площа території та чисельність населення, які можуть зазнати впливу), характеру (у тому числі — транскордонного), інтенсивності і складності, ймовірності, очікуваного початку, тривалості, частоти і невідворотності впливу (включаючи прямий і будь-який опосередкований, побічний, кумулятивний, транскордонний, короткостроковий,

середньостроковий та довгостроковий, постійний і тимчасовий, позитивний і негативний впливи),

2) передбачені заходи, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення впливу на довкілля, та визначає недопустимість провадження планованої діяльності («негативний висновок») або допустимість планованої діяльності та екологічні умови її провадження («позитивний висновок»).

Таким чином, «негативний» висновок із оцінки впливу на довкілля забороняє реалізацію планованої діяльності у формі територіальних і технологічних рішень, запропонованих суб'єктом господарювання, а «позитивний» висновок — закріплює обов'язкові мінімальні «екологічні параметри» планованої діяльності, які не можуть знижуватися на наступних стадіях проектування, під час будівництва чи експлуатації об'єкта.

Встановлюючи екологічні умови планової діяльності уповноважений орган (*частина 5 статті 9 закону*):

– встановлює умови використання території та природних ресурсів під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності;

– встановлює умови щодо охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності;

– встановлює умови щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та усунення їхніх наслідків;

– встановлює умови щодо зменшення транскордонного впливу планованої діяльності, щодо якої здійснювалася процедура оцінки транскордонного впливу;

– якщо з оцінки впливу на довкілля випливає необхідність:

• здійснення компенсаційних заходів — покладає обов'язок із здійснення таких заходів;

• запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження,

а також моніторингу впливу планованої діяльності на довкілля — покладає обов'язок із здійснення відповідних дій;

- здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля на іншій стадії проектування — визначає строки та обґрунтовує вимоги щодо її здійснення; додаткова оцінка впливу на довкілля здійснюється за процедурою, передбаченою цим Законом;
- здійснення післяпроектного моніторингу — визначає порядок, строки та вимоги до його здійснення.

За загальним правилом висновок з оцінки впливу на довкілля надається суб'єкту господарювання безоплатно протягом 25 робочих днів з дня завершення громадського обговорення (*частина 6 статті 9 закону*). Висновок із оцінки впливу на довкілля готується відповідно до обов'язкової форми, встановленої у додатку 5 до [7]. Невід'ємною частиною висновку з оцінки впливу на довкілля є звіт про громадське обговорення.

3.5 Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності

Завершальним етапом оцінки впливу на довкілля є врахування її результатів під час прийняття відповідним органом рішення про провадження планованої діяльності. Цей термін є збірним. Відповідно до закону про ОВД рішення про провадження планованої діяльності є документом дозвільного характеру або іншим актом органу державної влади чи місцевого самоврядування, яке є підставою для початку її провадження та встановлює (затверджує) параметри та умови провадження планованої діяльності (*частина 1 статті 11 закону*).

Найчастіше — це дозвіл на виконання будівельних робіт, що видається органами Державної архітектурно-будівельної інспекції України. Це також може бути спеціальний дозвіл на користування надрами, документи у сфері лісозаготівлі.

Значення висновку із оцінки впливу на довкілля полягає у тому, що в процесі прийняття рішення про провадження планованої діяльності цим документом визначається її екологічна допустимість чи недопустимість, а також в разі допустимості встановлюються обов'язкові екологічні умови провадження такої діяльності. Висновок про недопустимість планованої діяльності є підставою для відмови суб'єкту господарювання у видачі йому рішення про провадження планованої діяльності (*частини 2 статті 9 закону*). Висновок про допустимість планованої діяльності із оцінки впливу на довкілля формує екологічну складову рішення про провадження планованої діяльності, відсилаючи до екологічних умов у висновку, або безпосередньо включаючи їх до свого тексту (*частина 2 статті 9 та частина 2 статті 11 закону*).

3.6 Оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля

Однією із характерних рис сучасної моделі оцінки впливу на довкілля є реальні можливості адміністративного і судового оскарження для громадськості. Автори закону, наділяючи правами у процедурі національної ОВД усіх представників громадськості, дотрималися цієї ж логіки і в аспекті оскарження рішень та діянь, що приймаються/вчиняються в ході процедури ОВД. Саме тому, згідно з законом висновок з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планованої діяльності, а також інші рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади або органів місцевого самоврядування у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля можуть бути оскаржені будь-якою фізичною чи юридичною особою в судовому порядку (*частина 1 статті 12 закону*). Більше того, порушення процедури здійснення оцінки впливу на довкілля, в тому числі в частині участі громадськості, безпідставне та необґрунтоване неврахування чи неналежне врахування результатів участі громадськості, можуть бути достатніми підставами для скасування висновку з оцінки впливу на довкілля та/чи рішення про провадження планованої діяльності в судовому порядку (*частина 2 статті 12 закону*).

4 АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ

Як вже відмічалось, в Україні запроваджена нова система оцінки впливу на довкілля відповідно до вимог Конвенції Еспо і Директиви 2011/92/ЄС.

Треба зазначити, що процедура ОВД так як вона має здійснюватися в Україні є прозою і доступною для громадськості. Запровадження Єдиного реєстру з ОВД надало можливість будь-якій особі отримати повну і достовірну інформацію про плановану діяльність на всій території України.

Обов'язковість здійснення процедури ОВД для суб'єктів господарювання розпочалася в Україні з 18 грудня 2017 року, як тільки вступив в дію Закон про ОВД.

Згідно з даними що містяться у Реєстр з ОВД на 6 травня 2019 року процедурою оцінки впливу на довкілля в Україні охоплено вже 2474 суб'єкта господарювання (табл.4.1).

Аналізуючи данні Єдиного реєстру з ОВД встановлено що тільки у 2019 році розпочато 709 процедур ОВД в цілому по Україні. З усіх процедур до Мінприроди України за період з 18.12.2017р. по 6.05.2019р надійшло 960 справ, а до департаментів чи управлінь з екології відповідних ОДА 473 справи. як бачимо більшість справ направляється в Мінприроди України. Це свідчить про те що найбільша кількість суб'єктів господарювання, що розпочали процедуру ОВД в Україні, відносяться до 1 категорії згідно із статтею 3 [5].

Якщо говорити по окремих адміністративно-територіальних одиницях України, то найбільш активними в процедурі ОВД виступають такі області як: Львівська, Івано-Франківська, Полтавська, Харківська та Дніпропетровська. В цих областях разом розпочато майже 40% від загальної кількості процедур з ОВД. Найменша кількість процедур з ОВД розпочата за період, що розглядається, у Запорізькій, Кіровоградській, Луганській областях та місті Київ (табл.4.1).

Таблиця 4.1 – Кількість розпочатих процедур ОВД В Україні

Територіально-адміністративна одиниця	Кількість розпочатих процедур ОВД		
	Всього/2019	Подано до Мінприроди/надано висновок	Подано до Департаменту екології/надано висновок
Львівська	263/69	56/20	207/59
Івано-Франківська	211/68	26/12	185/30
Полтавська	204/62	127/57	77/-
Харківська	161/36	80/38	81/38
Дніпропетровська	155/35	110/43	45/19
Київська	114/44	54/17	60/11
Житомирська	110/28	39/8	71/37
Вінницька	100/21	28/13	72/24
Донецька	97/35	70/27	24/4
Сумська	93/24	44/17	49/21
Миколаївська	92/46	14/2	78/29
Одеська	78/27	31/10	47/10
Херсонська	77/26	13/1	64/31
Закарпатська	72/20	27/16	45/16
Черкаська	72/17	30/10	42/15
Тернопільська	71/13	26/6	44/16
Волинська	70/13	29/3	41/18
Хмельницька	69/19	27/6	38/13
Чернігівська	67/20	14/1	53/15
Рівненська	64/18	32/12	31/14
Чернівецька	62	22/11	40/24
Запорізька	49/11	14/2	34/9
Кіровоградська	42/18	15/4	27/11
м. Київ	41/18	12/4	29/5
Луганська	40/11	20/9	20/11
РАЗОМ:	2474 / 709	960 / 349	1514 / 473

Треба відзначити, що майже 30 % (709 справ) розпочато уже в 2019 році.

З усіх справ, що були надані до Мінприроди України 36% (349 з 960 справ) закінчилися надання Висновку з ОВД. Департаменти екології відповідних облдержадміністрацій, за період, що розглядається, надали 473 Висновки з ОВД, що складає 31% від всіх розпочатих процедур ОВД.

Крім того, треба зазначити що майже 20 справ що розглядалися Мінприродою України отримали відмову від надання Висновку з ОВД.

Департаменти відповідних ОДА відмовили від надання Висновку з ОВД 15 суб'єктам господарювання. Основними причинами у відмові від надання Висновку з ОВД були зауваження до повноти інформації, що наведена у Звіті з ОВД. В деяких випадках, підставою для відмови у наданні Висновку з ОВД також виступали порушення процедури проведення громадського обговорення звіту з ОВД, а саме не надання підтвердження яким чином громадськість була повідомлена про початок громадського обговорення, або були випадки коли громадські слухання проводилися в дату після встановленого в оголошенні строку проведення громадських слухань.

Якщо аналізувати впровадження процедури ОВД на Україні по видах діяльності (табл.4.2), то слід відзначити, що найбільша кількість таких процедур була розпочата у видобувній промисловості (включаючи видобування підземних вод). В цій галузі розпочато 785 процедур ОВД, це майже 32% від усіх розпочатих процедур за період з 18.12.2017р. по 6.05.2019 р.

13,5% (334 справи) та 12,5% (311 справ), від загальної кількості розпочатих процедур ОВД, складають процедури пов'язані з діяльністю кар'єрів(видобування піску і гравію, щебеню тощо) та водним господарством (включаючи греблі, водосховища, установки для очищення стічних вод, зрошування і меліорацію, берегоукріплення) відповідно.

Значну кількість процедур ОВД (221 процедура – майже 9%) розпочато для інфраструктурних проектів (будівництво житлових кварталів, торговельних чи розважальних комплексів, аеропортів залізничних колій, перевантажних терміналів на різних видах транспорту, АЗС і АЗК тощо).

В енергетичній галузі (теплові електростанції, зберігання та переробка вуглеводної сировини, гідроелектростанції на річках, вітрові парки, вітрові електростанції, сонячні електростанції) розпочато 203 процедури ОВД (8,2%). Більшість з цих процедур пов'язана з будівництвом вітряків, міні ГЕС та встановлення сонячних батарей.

Таблиця 4.2 – Кількість процедур ОВД по видах діяльності

Територіально-адміністративна одиниця	Енергетика	Лісове господарство	Водне господарство	Інфраструктурні Проекти/АЗС	Видоб. галузь/газопереробка	Хімічне вироб.	харч.	Поводження з відходами	Тварин, птахів, хутро	карьери	Чорна Кольорова метал	Будівн Автодорог/Мор.тр, Зал, аеропорт
Вінницька	5	2	27	1/4	12	5	2	3	7	26	-	1
Волинська	-	10	10	2/5	21	2	1	1	9	7	-	1
Дніпропетровська	15	-	17	4/3	49	10	4	10	7	10	19	1
Донецька	8	-	10	/2	17	2	1	6	-	34	16	2/2
Житомирська	7	3	3	/4	21	1	2	2	1	64	-	-
Закарпатська	20	-	5	1/3	27	3	-	2	-	9	-	-
Запорізька	7	-	4	4/4	12	1	3	1	-	6		/3
Івано-Франк	9	2	119	5	65	1		4	6		6	
Київська	9	3	14	9/17	23/2	4	-	7	3/1	18		1
Кіровоградська	4	-	5	/3	9	3	-	6	-	14	-	-
Луганська	4	1	1	/1	29	3	-	-	-	1		
Львівська	23	7	27	11/21	117	7	8	11	4/3	19	1	1
м. Київ	3	-	7	9/10	4	4	-	1	-	-	-	1
Миколаївська	42	-	3	/4	5	2	6	-	1	12	1	/8,4
Одеська	15	-	2	1/10	7	2	-	1	-4			/28,6,1
Полтавська	4	5	5	--/5	156	-	2	2	-	8	2	15
Рівненська	2	5	9	/3	16	-	1	1	-	29	-	-
Сумська	1	22	1	1/4	55	2	1	-	-	6		
Тернопільська	5	2	1	/5	2	2	1	6	2	42		1
Харківська	3	4	4	3/3	116/7	8	-	6	-	10	-	-
Херсонська	11	-	29	1/2	14/1	-	1	3	-	5	-	/7
Хмельницька	5	-	3	1/1	7	6	5	1	2	28		/,3
Черкаська	5		10	6	10	3	3		3			12
РАЗОМ:	203	66	311	59/111	785/9	68	109	68	49/4	334	45	36/37,13,1

В хімічному виробництві (виробництво засобів захисту рослин, регуляторів росту, мінеральних добрив, полімерів, фарб, лаків тощо), в галузі поводження з відходами (небезпечними, побутовими, промисловим), розпочато по 68 процедур ОВД. В лісовому господарстві (суцільні та поступові рубки головного користування та суцільні санітарні рубки) розпочато 66 процедур ОВД. Причому, слід зазначити, що саме суцільні рубки головного користування отримали найбільшу відмову від надання висновку з ОВД.

Найменша кількість процедур ОВД пов'язана з чорною та кольоровою металургією. За період, що розглядається, розпочато всього 45 процедур ОВД в цій галузі (Дніпропетровська та Донецька області). Що стосується птахівництва та тваринництва, то в цій галузі також не велика активність. Розпочато всього 49 процедур ОВД і вони стосуються в більшому ступені вирощування свиней. Слід зазначити, що з усіх процедур, що були розпочати тільки одна процедура стосується туризму і рекреації – це будівництво нового канатного підвісного витягу на Буковелі.

Розглядаючи участь громадськості у процедурі ОВД слід зазначити низьку активність простих громадян. Участь у громадських слуханнях при обговоренні звітів з ОВД в основному беруть громадські організації. Найбільшу активність проявляють такі громадські організації як: правозахисна організація «Екологія, право, людина» (м. Львів); «Екологічний контроль» та «Зелений контроль» (Дніпропетровська область). Але їх участь це поодинокі випадки. В цілому при ознайомлення зі звітами про громадські обговорення, які наведені у Єдиному реєстрі з ОВД, майже у всіх них вказується, що від громадськості жодних пропозицій та зауважень не поступало. Майже в усіх процедурах ОВД, що розпочати, на етапі громадського обговорення повідомлень про плановану діяльність ні до Мінприроди ні до відповідних департаментів ОДА не надійшло жодної пропозиції, щодо обсягу та деталізації інформації, яка повинна міститися у звіті з ОВД.

ВИСНОВКИ

З підписанням Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом розпочалася реальна робота по впровадженню у національне законодавство механізмів оцінки впливу на довкілля, в тому числі, транскордонної оцінки та участі громадськості у цих процесах.

На виконання зобов'язань, які Україна взяла на себе зв'язку із підписання Угоди був прийнятий Закон України «Про оцінку впливу на довкілля», який вступив в силу 18.12.2017 року.

Оцінка впливу на довкілля призначена для виявлення характеру, інтенсивності і ступеня небезпеки впливу будь-якого виду планованої господарської діяльності на стан довкілля і здоров'я населення.

Разом із законом, відповідними постановами КМУ були затверджені:

- Критерії визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критерії визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля;
- Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля;
- Порядок передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля;
- Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля.

3 грудня 2017 року на сайті Мінприроди України був представлений Єдиний реєстр з ОВД, який надає можливість всім бажаючим ознайомитися з розпочатими процедурами ОВД, та слідкувати за процедурою ОВД по окремим видам діяльності та областях України.

У період із початку дії Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та по 6 травня 2109 року в Єдиному реєстрі з ОВД зареєстровано 2474 справ та видано 822 висновків про оцінку впливу на довкілля. До Мінприроди України направлено 960 справ (видано 349 висновків). До департаментів екології

відповідних ОДА направлено 1514 справ (видано 473 висновків). Найбільша кількість справ розпочата у Львівській, Івано-Франківській, Полтавській областях. Найменше справ проводиться у Луганській, Кіровоградській та Запорізькій області та м. Київ.

По видах планованої діяльності найбільша кількість справ стосується видобувної промисловості (включаючи видобування підземних вод). В цій галузі розпочато 785 процедур ОВД, це майже 32%.

13,5% (334 справи) та 12,5% (311 справ), від загальної кількості розпочатих процедур ОВД, складають процедури пов'язані з діяльністю кар'єрів(видобування піску і гравію, щебеню тощо) та водним господарством (включаючи греблі, водосховища, установки для очищення стічних вод, зрошування і меліорацію, берегоукріплення) відповідно.

Значну кількість процедур ОВД (221 процедура – майже 9%) розпочато для інфраструктурних проектів (будівництво житлових кварталів, торговельних чи розважальних комплексів, аеропортів залізничних колій, перевантажних терміналів на різних видах транспорту, АЗС і АЗК тощо).

Найменша кількість процедур ОВД пов'язана з чорною та кольоровою металургією - 45 процедур ОВД.

В процедурі ОВД слід відзначити дуже низьку активність громадськості у обговоренні звітів з ОВД. Це свідчить про те, що громадськість України ще треба ознайомлювати з їх можливостями і правами в прийнятті рішень щодо провадження планованої діяльності.

Проаналізувавши Закон України «Про оцінки впливу на довкілля» та його запровадження в Україні можна зробити висновки, що прийнятий в Україні Закон в повній мірі відповідає міжнародним зобов'язанням за Оргунською конвенцією та Конвенцією Еспо. Цей закон здатний запровадити в Україні дієву європейську модель екологічної оцінки планованої діяльності.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Екологічна оцінка: посібник / Г.Б.Марушевський, О.В. Берданова. – К.:К.І.С., 2014. -44с.
2. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному значенні //База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_272 (дата звернення 25.04.2019р)
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: //Євроінтеграційний портал. <https://eu-ua.org/tekst-uhody-pro-asotsiatsiiu>. (дата звернення 27.04.2019).
4. Про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище. Директива 2011/92/ЄС// enref.org/dyrektyva-2011-92-es/ (дата звернення 30.04.2019).
5. Про оцінку впливу на довкілля від 23 травня 2017 року № 2059-19//База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19> (дата звернення 15.04.2019р)
6. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»/ Є. Алексєєва [за заг.ред. О.Кравченко] – Видавництво «компанія «Манускрипт» - Львів, 2018. -60с.
7. Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля Постанова Кабінету Міністрів України від 13. Грудня 2017р .№1010, //База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-n> (дата звернення 10.05.2019р)
8. Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. №1026.

//База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-n> (дата звернення 12.05.2019р)

9. Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. №1026. //База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-n> (дата звернення 14.05.2019р)

10. Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. №989. //База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-n> (дата звернення 13.05.2019р)

11. Єдиний реєстр з ОБД URL: <http://eai/menr.gov.ua/search> (дата звернення 1.05.- 17.05.2019р)

ДОДАТОК А

Перелік директив та регламентів

Додаток XXX до Глави 6 «Навколишнє природне середовище» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво»

I. Управління довкіллям та інтеграція екологічної політики у інші галузеві політики:

1. Директива №2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація)
2. Директива №2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище
3. Директива №2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄЕС
4. Директива №2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього середовища, та внесення змін і доповнень до Директив №№85/337/ЄЕС та 96/61/ЄС про участь громадськості та доступ до правосуддя

II. Якість атмосферного повітря:

1. Директива №2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи
2. Директива №2004/107/ЄС про миш'як, кадмій, ртуть, нікель і поліциклічні ароматичні вуглеводні у атмосферному повітрі
3. Директива №98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива та внесення змін і доповнень до Директиви №93/12/ЄЕС, що доповнена Директивами №№□2000/71/ЄК, 2003/17/ЄК та 2009/30/ЄК і Регламентом (ЄС) №1882/2003
4. Директива №1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви №93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) №1882/2003 та Директивою №2005/33/ЄС

5. Директива №94/63/ЄС про контроль викидів летючих органічних сполук (ЛОС) зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) №1882/2003 57

6. Директива №2004/42/ЄС про обмеження викидів летючих органічних сполук за рахунок використання органічних розчинників у певних фарбах і лаках та продукції полірування транспортних засобів та внесення змін і доповнень до Директиви №1999/13/ЄС

III. Управління відходами та ресурсами:

1. Директива №2008/98/ЄС про відходи

2. Директива №1999/31/ЄС про захоронення відходів зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) №1882/2003

3. Директива №2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості та внесення змін і доповнень до Директиви №2004/35/ЄС

IV. Якість води та управління водними ресурсами, включаючи морське середовище:

1. Директива №2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики зі змінами і доповненнями, внесеними Рішенням №2455/2001/ЄС і Директивою 2009/31/ЄС

2. Директива №2007/60/ЄС про оцінку та управління ризиками затоплення

3. Директива №2008/56/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері екологічної політики щодо морського середовища

4. Директива №91/271/ЄЕС про очистку міських стічних вод зі змінами та доповненнями, внесеними Директивою №98/15/ЄС та Регламентом (ЄС) №1882/2003 і Регламентом (ЄС) №1137/2008

5. Директива №98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною, зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) №1882/2003 і Регламентом (ЄС) 596/2009

6. Директиви №91/676/ЄС про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами з сільськогосподарських джерел, зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) №1882/2003

V. Охорона природи:

1. Директива №2009/147/ЄС про захист диких птахів
2. Директива №92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивами №№97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) №1882/2003 58

VI. Промислове забруднення та техногенні загрози:

1. Директива №2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень) (переглянута)
2. Директива №96/82/ЄС про контроль за загрозами значних небезпек, пов'язаних з небезпечними речовинами, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивою №2003/105/ЄС та Регламентом (ЄС) №1882/2003

VII. Зміна клімату та захист озонового шару:

1. Директива №2003/87/ЄС про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та внесення змін і доповнень до Директиви №96/61/ЄС із змінами і доповненнями, внесеними Директивою №2004/101/ЄС
2. Регламент (ЄС) №842/2006 про певні фторовані парникові гази
3. Регламент (ЄС) №2037/2000 про субстанції, що руйнують озоновий шар, зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентами (ЄС) №№2038/2000, (ЄС) 2039/2000, (ЄС) 1804/2003, (ЄС) 2077/2004, (ЄС) 29/2006, (ЄС) 1366/2006, (ЄС) 1784/2006, (ЄС) 1791/2006 і (ЄС) 2007/899, та Рішеннями №№2003/160/ЄС, 2004/232/ЄС та 2007/54/ЄС

VIII. Генетично модифіковані організми:

Відповідний acquis ЄС, що стосуються ГМО, передбачені також у Главі 4 «Санітарні та фітосанітарні заходи» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею».

1. Директива №2001/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 12 березня 2001 року про вивільнення у навколишнє середовище генетично модифікованих організмів та про скасування Директиви Ради №90/220/ЄЕС зі змінами і доповненнями, внесеними Рішеннями №2002/623/ЄС та №2002/811/ЄС, Регламентами (ЄС) №1829/2003 та (ЄС) №1830/2003 та Директивою №2008/27/ЄС
2. Регламент (ЄС) №1946/2003 Європейського Парламенту і Ради від 15 липня 2003 року про транскордонні перевезення генетично модифікованих організмів
3. Директива №2009/41/ЄС Європейського парламенту і Ради від 6 травня 2009 року про використання генетично модифікованих мікроорганізмів у замкненій

ДОДАТОК Б

**ВИДИ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОЦІНЦІ
ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ**

(частина 2 і 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»)

1) нафтопереробні та газопереробні заводи (крім підприємств, що виготовляють із сирової нафти виключно мастильні матеріали), установки з газифікації або зрідження вугілля чи бітумінозного сланцю;

2) теплові електростанції (ТЕС, ТЕЦ) та інші потужності для виробництва електроенергії, пари і гарячої води тепловою по тужністю 50 мегават і більше з використанням органічного палива, атомні електростанції та інші ядерні реактори, включаючи будівництво, виведення (зняття) з експлуатації таких електростанцій або реакторів (крім дослідницьких установок для виробництва і конверсії ядерного палива та сировини для одержання вторинного ядерного палива, матеріалів, що діляться та відтворюються, потужність яких не перевищує 1 кіловат постійного теплового навантаження);

3) установки для виробництва або збагачення ядерного палива, установки для переробки відпрацьованого ядерного палива та високоактивних відходів, установки для захоронення радіоактивних відходів, зберігання (понад 10 років) чи переробки відпрацьованого ядерного палива або радіоактивних відходів поза межами місця їхнього утворення;

4) чорну та кольорову металургію (з використанням руди, збагаченої руди чи вторинної сировини, із застосуванням металургійних, хімічних або електролітичних процесів);

5) споруди з видобування, виробництва і перероблення азбесту, азбестовмісних продуктів: азбестоцементної продукції потужністю понад 20 тисяч тонн на рік, фрикційних матеріалів — понад 50 тонн на рік готової продукції, інших виробів — понад 200 тонн на рік;

6) хімічне виробництво, в тому числі виробництво основних хімічних речовин, хімічно-біологічне, біотехнічне, фармацевтичне виробництво з використанням хімічних або біологічних процесів, виробництво засобів захисту рослин, регуляторів росту рослин, мінеральних добрив, полімерних і полімервмісних матеріалів, лаків, фарб, еластомерів, пероксидів та інших хімічних речовин; виробництво та зберігання наноматеріалів потужністю понад 10 тонн на рік;

7) будівництво:

- аеропортів і аеродромів з основною злітно-посадковою смугою довжиною 2100 метрів і більше;
- автомагістралей;
- автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, що мають чотири чи більше смуги руху, або

реконструкція та/або розширення наявних смуг руху до чотирьох і більше, за умови

- їхньої безперервної протяжності 10 кілометрів і більше;
- автомобільних доріг першої категорії;
- магістральних залізничних ліній загального користування;
- гідротехнічних споруд морських та річкових портів, які можуть приймати судна тоннажністю понад 1350 тонн;
- глибоководних суднових ходів, у тому числі у природних руслах річок, спеціальних каналів на суходолі та у мілководних морських акваторіях, придатних для проходження суден тоннажністю понад 1350 тонн;

8) поводження з відходами:

- операції у сфері поводження з небезпечними відходами (зберігання, оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення);
- операції у сфері поводження з побутовими та іншими відходами (оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення) обсягом 100 тонн на добу або більше;

9) забір підземних вод або штучне поповнення підземних вод із щорічним забором води або щорічним об'ємом води, що поповнюється, 10 мільйонів кубічних метрів або більше;

10) міжбасейновий перерозподіл стоку річок, крім транспортування питної води трубопроводами;

11) греблі, водосховища та інші об'єкти, призначені для утримання та постійного зберігання води, коли нові або додаткові об'єми затриманої води перевищують 10 мільйонів кубічних метрів;

12) видобування нафти та природного газу на континентальному шельфі;

13) трубопроводи для транспортування газу, нафти, хімічних речовин діаметром понад 800 міліметрів і довжиною понад 40 кілометрів;

14) виробництво та переробка целюлози, виробництво паперу та картону з будь-якої сировини виробничою продуктивністю, що перевищує в сухому вигляді 200 тонн на добу;

15) кар'єри та видобування корисних копалин відкритим способом, їх перероблення чи збагачення на місці на площі понад 25 гектарів або видобування торфу на площі понад 150 гектарів;

16) потужності для зберігання нафти, нафтохімічної або хімічної продукції місткістю 200 тисяч тонн або більше;

17) установки для уловлювання вуглекислого газу з джерел, зазначених у цій частині, або з річною потужністю 1,5 мегатонни та більше, геологічні сховища вуглекислого газу;

18) установки для очищення стічних вод продуктивністю, що перевищує еквівалент чисельності населення в розмірі 150 тисяч осіб;

19) потужності для інтенсивного вирощування птиці (60 тисяч місць і більше), у тому числі бройлерів (85 тисяч місць і більше), свиней (3 тисячі місць для свиней понад 30 кілограмів або 900 місць для свиноматок);

20) будівництво повітряних ліній електропередачі напругою 220 кіловольт або більше і довжиною понад 15 кілометрів;

21) усі суцільні та поступові рубки головного користування та суцільні санітарні рубки на площі понад 1 гектар; усі суцільні санітарні рубки на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду;

22) розширення та зміни, включаючи перегляд або оновлення умов провадження планованої діяльності, встановлених (затверджених) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, перепрофілювання діяльності та об'єктів, зазначених у пунктах 1–21 цієї частини, крім тих, які не справляють значного впливу на довкілля відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Друга категорія

1) глибоке буріння, у тому числі геотермальне буріння, буріння з метою зберігання радіоактивних відходів, буріння з метою водопостачання (крім буріння з метою вивчення стійкості ґрунтів);

2) сільське господарство, лісівництво та водне господарство:

- сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння, рекультивация та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошуванням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем;

- насадження лісу (крім лісовідновлювальних робіт) на площі понад 20 гектарів або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше;

- зміна цільового призначення земель сільськогосподарського призначення (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, зазначеного у частинах другій та третій цієї статті) та зміна цільового призначення особливо цінних земель;

- потужності для вирощування: птиці (40 тисяч місць і більше); свиней (1 тисяча місць і більше, для свиноматок — 500 місць і більше); великої та дрібної рогатої худоби (1 тисяча місць і більше); кролів та інших хутрових тварин (2 тисячі голів і більше);

- установки для промислової утилізації, видалення туш тварин та/або відходів тваринництва;

- інтенсивна аквакультура з продуктивністю 10 тонн на рік і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах;

- налив територій на землях водного фонду;

3) видобувну промисловість:

- видобування корисних копалин, крім корисних копалин місцевого значення, які видобуваються землевласниками чи землекористувачами в межах наданих їм земельних ділянок з відповідним цільовим використанням;

- перероблення корисних копалин, у тому числі збагачення;

4) енергетичну промисловість:

- зберігання та переробка вуглеводневої сировини (газу природного, газу сланцевих товщ, газу, розчиненого у нафті, газу центрально-басейнового типу, газу (метану) вугільних родовищ, конденсату, нафти, бітуму нафтового, скрапленого газу);

- поверхнєве та підземне зберігання викопного палива чи продуктів їх переробки на площі 500 квадратних метрів і більше або об'ємом (для рідких або газоподібних) 15 кубічних метрів і більше;

- промислове брикетування кам'яного і бурого вугілля;

- гідроелектростанції на річках незалежно від потужності;

- гідроакумуляюючі електростанції (ГАЕС);

- вітрові парки, вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни, або висота яких становить 50 метрів і більше;

5) виробництво та обробку металу:

- установки для випалювання або агломерації металевих руд (у тому числі сульфідної руди);

- установки для обробки чорних металів:

- стани гарячої прокатки продуктивністю, що перевищує 20 тонн сирової сталі за годину;

- ковальські молоти, енергетична потужність яких перевищує 50 кілоджоулів на молот, а потужність теплового споживання перевищує 20 мегават;

- нанесення захисних розпиленних металевих покриттів з подачею сирової сталі продуктивністю, що перевищує 2 тонни за годину;

- установки для виплавляння, включаючи легування сплавів, кольорових металів, у тому числі рекуперованих продуктів (рафінування, ливарне виробництво тощо), плавильною продуктивністю, що перевищує 4 тонни на добу для свинцю та кадмію або 20 тонн на добу для інших металів;

- установки для поверхневої обробки металів у чанах з пластичних матеріалів з використанням електролітичних або хімічних процесів, як що об'єм переробного технологічного чана перевищує 30 кубічних метрів;

- виробництво і складання автомобілів, виробництво двигунів;

- верфі;

- підприємства з виготовлення і ремонту літаків;

- виробництво і ремонт залізничного рухомого складу та устаткування для інфраструктури залізничного транспорту;

- штампування з використанням вибухових речовин;

б) переробку мінеральної сировини:

- коксові печі, інші установки для виробництва коксу або графіту;

- виробництво цементу або цементного клінкеру;

- виробництво вапна в обсязі, що перевищує 50 тонн на добу;

- виробництво скла, у тому числі виготовлення скляного волокна, в обсязі, що перевищує 20 тонн на добу;

- виплавка мінеральних речовин, у тому числі виробництво мінеральних волокон;

- виробництво керамічних продуктів шляхом випалювання, зокрема покрівельної черепиці, цегли, вогнестійкої цегли, керамічної плитки, кам'яної кераміки або фарфорових виробів, виробничою продуктивністю понад 75 тонн за добу та/або випалювальних печей місткістю більш як 4 кубічні метри і щільністю затвердіння на піч понад 300 кілограмів на 1 метр кубічний;

7) хімічну промисловість:

- установки для виробництва вибухових речовин;

- установки, в яких хімічні і біологічні процеси використовуються для виробництва білкових кормових добавок, ферментів та інших білкових речовин;

- зберігання хімічних продуктів (базисні і витратні склади, сховища, бази);

8) харчову промисловість:

- виробництво продуктів харчування шляхом обробки та переробки:

сировини тваринного походження (крім молока) продуктивністю виходу готової продукції понад 75 тонн на добу; сировини рослинного походження продуктивністю виходу готової продукції понад 300 тонн на добу (середній показник за квартал); молока, якщо обсяг одержаного молока перевищує 200 тонн на добу (на основі середньорічного показника);

- пакування та консервування тваринних і рослинних продуктів у обсязі понад 50 тонн на добу;

- виробництво молочних продуктів в обсязі понад 20 тонн на добу;

- виробництво пива та солоду в обсязі понад 50 тонн на добу;

- виробництво кондитерських виробів та патоки в обсязі понад 20 тонн на добу;

- виробництво крохмалю;

- підприємства з переробки риби і риб'ячого жиру;

- бійні продуктивністю понад 10 тонн на добу;

- цукрові заводи;

9) підприємства текстильної, шкіряної, деревообробної і паперової промисловості продуктивністю понад 1 тонну на добу:

- з первинної обробки (промивання, відбілювання, мерсеризація) або фарбування волокон чи текстилю;
 - з обробки шкірсировини та хутра;
 - з дублення шкір;
 - з оброблення деревини (хімічне перероблення деревини, виробництво деревоволокнистих плит, деревообробне виробництво з використанням синтетичних смол, консервування деревини просоченням);
 - з промислового виробництва і переробки паперу та картону з будь-якої сировини;
- 10) інфраструктурні проекти:
- облаштування індустріальних парків;
 - будівництво житлових кварталів (комплексів багатоквартирних житлових будинків) та торговельних чи розважальних комплексів поза межами населених пунктів на площі 1,5 гектара і більше або в межах населених пунктів, якщо не передбачено їх підключення до централізованого водопостачання та/або водовідведення; будівництво кінотеатрів з більш як 6 екранами; будівництво (облаштування) автостоянок на площі не менш як 1 гектар і більш як на 100 паркомісць;
 - будівництво аеропортів та аеродромів з основною злітно-посадковою смугою довжиною до 2100 метрів;
 - будівництво залізничних вокзалів, залізничних колій і споруд;
 - будівництво перевантажувальних терміналів та обладнання для перевантаження різних видів транспорту, а також терміналів для різних видів в транспорту;
 - будівництво гребель та встановлення іншого обладнання для утримання або накопичення води на тривалі проміжки часу;
 - проведення робіт з розчищення і днопоглиблення русла та дна річок, берегоукріплення, зміни і стабілізації стану русел річок;
 - будівництво трамвайних колій, підвісних канатних доріг та фунікулерів або подібних ліній, що використовуються для перевезення пасажирів;
 - будівництво підземних, наземних ліній метрополітену як єдиних комплексів, у тому числі депо з комплексом споруд технічного обслуговування;
 - будівництво акведуків та трубопроводів для транспортування води на далекі відстані;
 - будівництво магістральних продуктопроводів (трубопроводів для транспортування газу, аміаку, нафти або хімічних речовин);
 - будівництво ліній електропередачі (повітряних та кабельних) напругою 110 кіловольт і більше та підстанцій напругою 330 кіловольт і більше;
 - будівництво гідротехнічних споруд морських і річкових портів;

- будівництво глибоководних суднових ходів, у тому числі у природних руслах річок, спеціальних каналів на суходолі та у мілководних морських акваторіях, придатних для проходження суден, а також каналів у протипаводкових цілях та гідротехнічних споруд;

- спеціалізовані морські або річкові термінали;
- проведення прибережних робіт з метою усунення ерозії та будівельних робіт на морі, які призводять до зміни морського узбережжя, зокрема будівництво основних гідротехнічних споруд, підводні звалища ґрунтів, а також інші роботи на морі, крім експлуатаційних днопоглиблювальних робіт;

- установки для очищення стічних вод з водовідведенням 10 тисяч кубічних метрів на добу і більше;

11) інші види діяльності:

- постійно діючі траси і треки для перегонів, тестові полігони для моторизованих транспортних засобів;

- майданчики для тестування (випробування) двигунів, турбін або реакторів площею 0,5 гектара і більше;

- шламонакопичувачі, хвостосховища ;

- складування осаду, мулові поля площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг;

- склад и і перевалочні бази металобрухту площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг ;

- утилізація, видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів;

- установки для поверхневої обробки речовин, предметів або продуктів з використанням органічних розчинників, зокрема для оздоблення, друку, покриття, знежирювання, гідроізолювання, калібрування, фарбування, очищення або насичування з витратою понад 150 кілограмів на годину або понад 200 тонн на рік;

- виробництво і переробка виробів на основі еластомерів;

- споруди для виробництва штучних мінеральних волокон, виробництво екструдованого пінополістиролу, утеплювачів, асфальтобетону;

- видобування піску і гравію, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду;

- генетично-інженерна діяльність, введення в обіг та будь-яке використання генетично модифікованих організмів та продукції, виробленої з їх використанням (у відкритій системі);

- інтродукція чужорідних видів фауни та флори у довкілля;

- виробництво мікробіологічної продукції;

- виробництво, утилізація і знищення боєприпасів, ракетного палива та інших токсичних хімічних речовин;

12) туризм та рекреацію:

- лижні траси, лижні витяги і канатні дороги та відповідні комплекси споруд на площі 5 гектарів і більше;

- яхт -клуби, яхтові стоянки та місця базування катерів місткістю понад 50 суден або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах;

- курортні містечка та готельні комплекси поза межами населених пунктів місткістю не менш як 100 номерів або площею 5 гектарів і більше; курортні містечка та готельні комплекси в межах населених пунктів місткістю не менш як 50 номерів, якщо не передбачено їх підключення до централізованого водопостачання та/або водовідведення; курортні містечка та готельні комплекси на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах; оголошення природних територій курортними;

- постійні місця для кемпінгу та автотуризму площею 1 гектар і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах;

- гольфклуби площею 3 гектари і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах;

- тематичні розважальні парки площею 1 гектар і більше;

13) господарську діяльність, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, та забір води з водних об'єктів за умови, що водозабір підземних вод перевищує 300 кубічних метрів на добу;

14) розширення та зміни, включаючи перегляд або оновлення умов провадження планованої діяльності, встановлених (затверджених) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, перепрофілювання діяльності та об'єктів, зазначених у пунктах 1–13 цієї частини, крім тих, які не справляють значного впливу на довкілля відповідно до критерії, затверджених Кабінетом Міністрів України.

ДОДАТОК В

КРИТЕРІЇ

визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля

1. Згідно з цими критеріями визначається планована діяльність, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля.

2. Оцінці впливу на довкілля не підлягає планована діяльність, визначена [пунктами 1-21 частини другої](#) та [пунктами 1-13 частини третьої](#) статті 3 Закону України “Про оцінку впливу на довкілля”, у разі, коли вона спрямована виключно на забезпечення оборони держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, наслідків антитерористичної операції на території проведення антитерористичної операції на період її проведення, а саме діяльність з:

1) будівництва об’єктів військового та оборонного призначення, які використовуватимуться виключно для забезпечення оборони держави та на які поширюється законодавство про державну таємницю;

2) відновлення окремих конструкцій будівель і споруд з метою ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та відновлення функціонування об’єктів, призначених для забезпечення життєдіяльності населення, без зміни їх геометричних розмірів;

3) відновлення окремих конструкцій будівель і споруд з метою ліквідації наслідків антитерористичної операції та відновлення функціонування об’єктів, призначених для забезпечення життєдіяльності населення, без зміни їх геометричних розмірів на територіях проведення антитерористичної операції та у населених пунктах, на території яких здійснювалася антитерористична операція, відповідно до [переліку](#), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1275 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 98, ст. 3367), на період її проведення.

КРИТЕРІЇ

визначення розширень і змін діяльності та об’єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля

1. Згідно з цими критеріями визначаються розширення і зміни діяльності та об’єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля.

2. Оцінці впливу на довкілля не підлягають розширення і зміни діяльності та об’єктів, визначених [пунктами 1-21 частини другої](#) та [пунктами 1-13 частини третьої](#) статті 3 Закону України “Про оцінку впливу на довкілля”, а саме:

1) технічне переоснащення одиниць та вузлів технологічного устаткування, систем управління та автоматизації, які морально застаріли та у яких вичерпано технічний ресурс, що розташовані в існуючих цехах, приміщеннях, без перепрофілювання, капітального ремонту, реконструкції об’єктів та підприємств, якщо в результаті такого переоснащення господарська діяльність не призведе до збільшення утворюваних та утворення нових видів небезпечних відходів, збільшення та/або появи нових джерел викидів в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об’єкти, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення;

2) капітальний ремонт інженерних мереж (газопостачання, водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, електропостачання, зв’язку) в межах існуючої мережі та у межах відведення земельних ділянок, без зміни зовнішніх геометричних розмірів, цільового

та функціонального призначення, за винятком виконання таких робіт на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду (крім господарських зон національних природних і регіональних ландшафтних парків), за умови, що припинення на час виконання робіт експлуатації об'єкта в цілому або його частин не призведе до збільшення утворюваних та утворення нових видів небезпечних відходів, збільшення та/або появи нових викидів в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення;

3) капітальний ремонт та реконструкція окремих виробничих споруд та інженерних мереж в межах територій та/або приміщень, які використовуються для провадження господарської діяльності, без перепрофілювання та зміни зовнішніх геометричних розмірів та за умови, що в результаті такого капітального ремонту та реконструкції господарська діяльність не призведе до збільшення утворюваних та утворення нових видів небезпечних відходів, збільшення та/або появи нових джерел викидів в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення;

4) розширення господарської діяльності або об'єктів, які не підлягали оцінці впливу на довкілля та які внаслідок зазначеного розширення не перевищуватимуть порогових значень для видів діяльності або об'єктів, визначених у частинах [другій](#) і [третьій](#) статті 3 Закону України “Про оцінку впливу на довкілля”;

5) розширення господарської діяльності або об'єктів, які підлягали оцінці впливу на довкілля та щодо яких було отримано висновок з оцінки впливу на довкілля, якщо зазначене розширення не перевищуватиме порогових значень для видів діяльності або об'єктів, визначених у частинах [другій](#) і [третьій](#) статті 3 Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” (у разі встановлення таких порогових значень);

6) розширення господарської діяльності або об'єктів, які підлягали оцінці впливу на довкілля та щодо яких було отримано висновок з оцінки впливу на довкілля, порогові значення для яких у частинах [другій](#) і [третьій](#) статті 3 Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” не встановлені, за умови, що в результаті такого розширення господарська діяльність не призведе до збільшення утворюваних та утворення нових видів небезпечних відходів, збільшення та/або появи нових джерел викидів в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення;

7) перепрофілювання господарської діяльності або об'єктів з метою провадження господарської діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, якщо зазначене перепрофілювання не пов'язане з ліквідацією (демонтажем) таких об'єктів, рекультивацією чи консервацією таких об'єктів або територій.